

OZNAČEVANJE ŽIVIL v obratih javne prehrane

JOŽICA ŽUPEC, vodja sektorja za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, MKGP

Zakaj označevati živila ali sestavine živil v obratih javne prehrane (hoteli, restavracije, catering, javni zavodi, menze..)

Slovenci, smo kot potrošniki vedno bolj ozaveščeni o pomembnosti izvora živil, ki jih kupujemo.

Vedno bolj cenimo slovensko hrano in po njej vedno pogosteje povprašujemo.

Eden od razlogov je gotovo tudi stalna promocija, ki jo izvaja Ministrstvo za kmetijstvo:

- od 2012 dalje se izvaja splošno promocijo slovenske hrane
- od 2016 dalje promocijo označbe »izbrana kakovost – Slovenija« od 2020 smo na MKGP začeli izvajati tudi promocijo „EKOLOŠKO+LOKALNO=IDEALNO“

Javnomnenjske raziskave med potrošniki (Aragon, junij 2023 in Fakulteta za ekonomijo in informatiko NM), so pokazale, da je poznavanje označb:

- **»izbrana kakovost – Slovenija«** na zelo visokem deležu – **kar 80% vseh vprašanih** jo namreč že pozna.
- **„ekološka pridelava-Kmetijstvo Slovenija“** pa je delež poznavanja **64,3%.**

V zadnjih javnomnenjskih raziskavah smo vprašali potrošnike tudi:
Ali si želijo označevanja slovenskega porekla tudi v gostinskih obratih?

- > kar 70 % jih je odgovorilo, da so tej ideji zelo naklonjeni
- > kar 74 % bi z jedilnega lista izbrali jed, ki vsebuje proizvode z označbo **»izbrana kakovost – Slovenija«**

Označevanje EKOLOŠKIH ŽIVIL v obratih javne prehrane (OJP)

Pogoji in določila

Kmetijski pridelek in živilo ali posamezna sestavina živila v OJP je lahko označena kot ekološka, če:

- je kmetijski pridelek in živilo ali posamezna sestavina živila **proizvedena v skladu z EU in nacionalno uredbo za ekološko kmetovanje.**

Pri pripravi predpakiranega ekološkega živila, ki je pripravljeno v obratih javne prehrane, je potrebno:

- **uporabiti zaščitni znak v skladu s pravilnikom**, ki ureja zaščitni znak za označevanje kmetijskih pridelkov in živil, ter
- **navesti šifro organizacije za kontrolo in certificiranje**, ki je izdala certifikat za to živilo.

Sklicevanje na postopke ekološke pridelave oziroma predelave v obratu ali v imenu obrata javne prehrane je dovoljeno, če:

- so vsi kmetijski pridelki in živila v obratu **pripravljene oziroma ponujeni v skladu z EU in nacionalno uredbo za ekološko kmetovanje.**

Kmetijstvo Slovenija

**Ekološko + lokalno =
IDEALNO!**

~ NAŠA SUPER HRANA ~³

www.nasasuperhrana.si • [nasasuperhrana](https://www.facebook.com/nasasuperhrana)

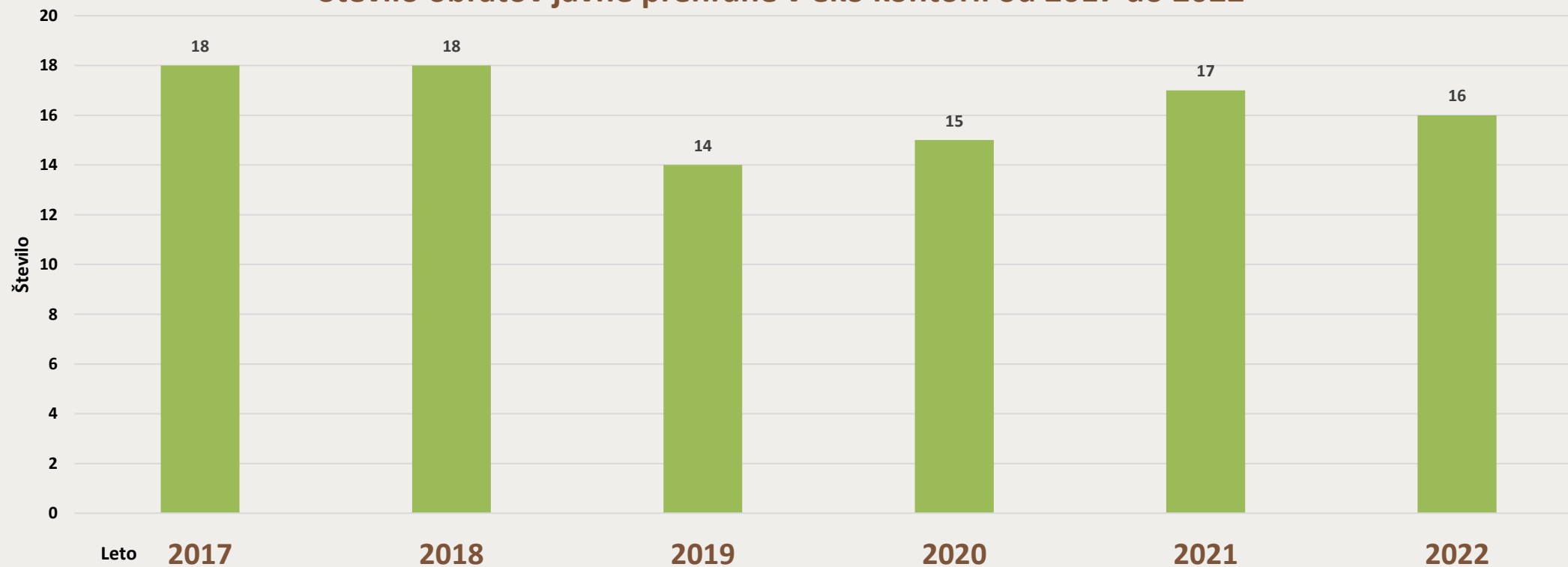
OJP lahko izraz ekološko uporabi v naslednjih primerih:

- pri poimenovanju kmetijskega pridelka in živila, če sta pridelana v skladu z EU uredbo za ekološko kmetovanje in je najmanj 95 % pridelka in živila ekološkega izvora (npr. ekološka zelenjavna juha)
- pri poimenovanju ene ali več sestavin živila, če je sestavina pridelana v skladu EU uredbo za ekološko kmetovanje in je pri posameznem živilu navedeno, katere sestavine so ekološkega kmetijskega izvora (npr. zelenjavna juha z ekološkim korenčkom in ekološkim krompirjem)
- pri označevanju jedilnika, če vsi kmetijski pridelki in živila, ki so navedeni na jedilniku, vsebujejo najmanj 95% ekoloških sestavin (npr. **Eko kosilo**: ekološka zelenjavna juha, ekološko govedina z ekološkim krompirjem, ekološka zelena solata in ekološki jabolčni zavitek)

OJP, ki pripravlja in ponuja ekološke kmetijske pridelke in živila, mora na vidnem mestu objaviti seznam ekoloških pridelkov in živil ter živil z ekološkimi sestavinami, in sicer s točno navedbo za katero ekološko sestavino gre.

Statistika

Število obratov javne prehrane v eko kontorli od 2017 do 2022

Označevanje živil iz sheme »izbrana kakovost – Slovenija« v obratih javne prehrane

Obrat javne prehrane lahko uporabi (na oglasnih panojih, jedilnih listih, cenikih, spletnih mestih ipd.) označbo oziroma zaščitni znak »izbrana kakovost – Slovenija« če:

- ima ponujeni oziroma vsebovani kmetijski pridelek oziroma živilo certifikat »izbrana kakovost – Slovenija«
- je kmetijski pridelek ali živilo, ki je sestavina jedi, v posamezni jedi 100% zastopano (vsebuje le sestavino, ki ima certifikat in to jasno označi pri jedi)

Področje sheme »izbrana kakovost« ureja:

- Pravilnik o postopku priznanja označbe »izbrana kakovost« (Uradni list RS, št. 79/15, 32/18 in 96/22).

Podrobna navodila o označevanju pa so navedena v:

- Navodilih za uporabo označbe ali zaščitnega znaka »izbrana kakovost – Slovenija«
- v obratih javne prehrane (na spletni strani Naša super hrana)

Označevanje živil iz sheme »izbrana kakovost – Slovenija« v obratih javne prehrane

Na voljo so naslednji OZNAČEVALCI:

- nalepke za na vrata gostinskega obrata - uporabi se jo zgolj takrat, kadar se ponuja vse jedi iz sestavin iz sheme »izbrana kakovost – Slovenija« in kmetijske pridelke iz sheme »izbrana kakovost – Slovenija«
- letaki / zastavice za na mizo ali gostinski pult
- posebej prirejen znak oziroma označba »izbrana kakovost – Slovenija« za v nogo ali glavo spletnega mesta
- predloga priložnostnega jedilnega lista za primer, ko želi gostinec izpostaviti jedi, pripravljene iz sestavin z označbo »izbrana kakovost – Slovenija«

Vprašajte za meso
»izbrana kakovost –
Slovenija«

Verjamemo v lokalno kakovost. Zato spodbujamo goste, da izberejo 100 % slovensko kakovost – meso z označbo »izbrana kakovost – Slovenija«.

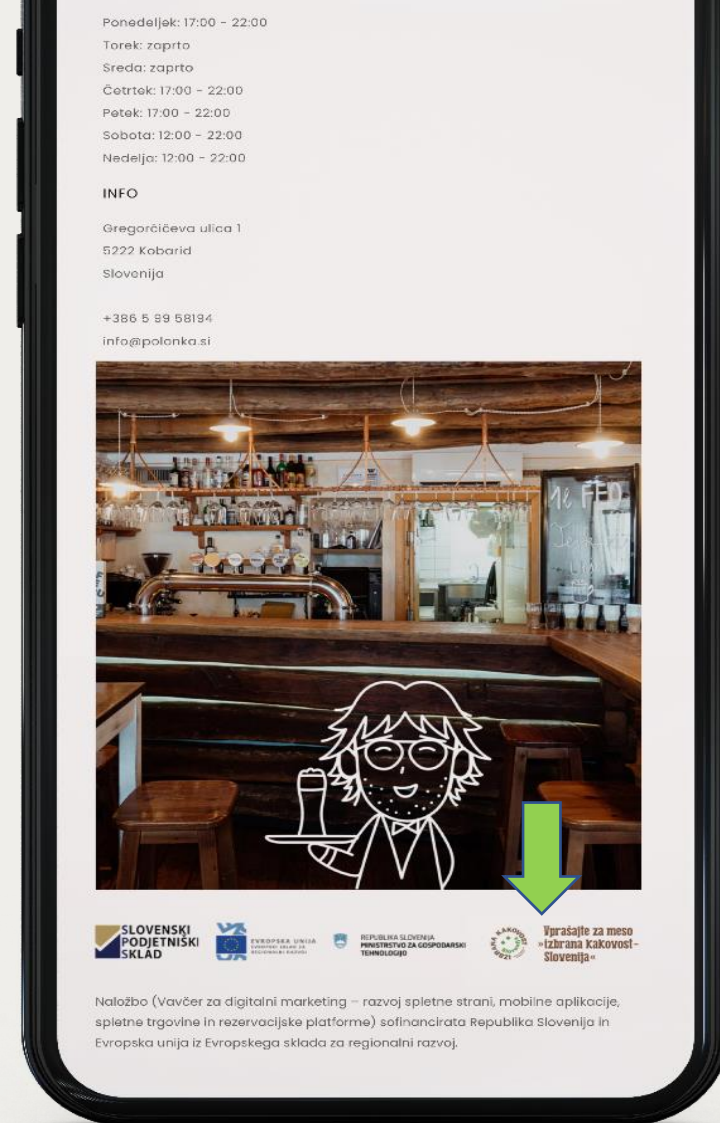
Označevalci:

NALEPKA ZA VRATA

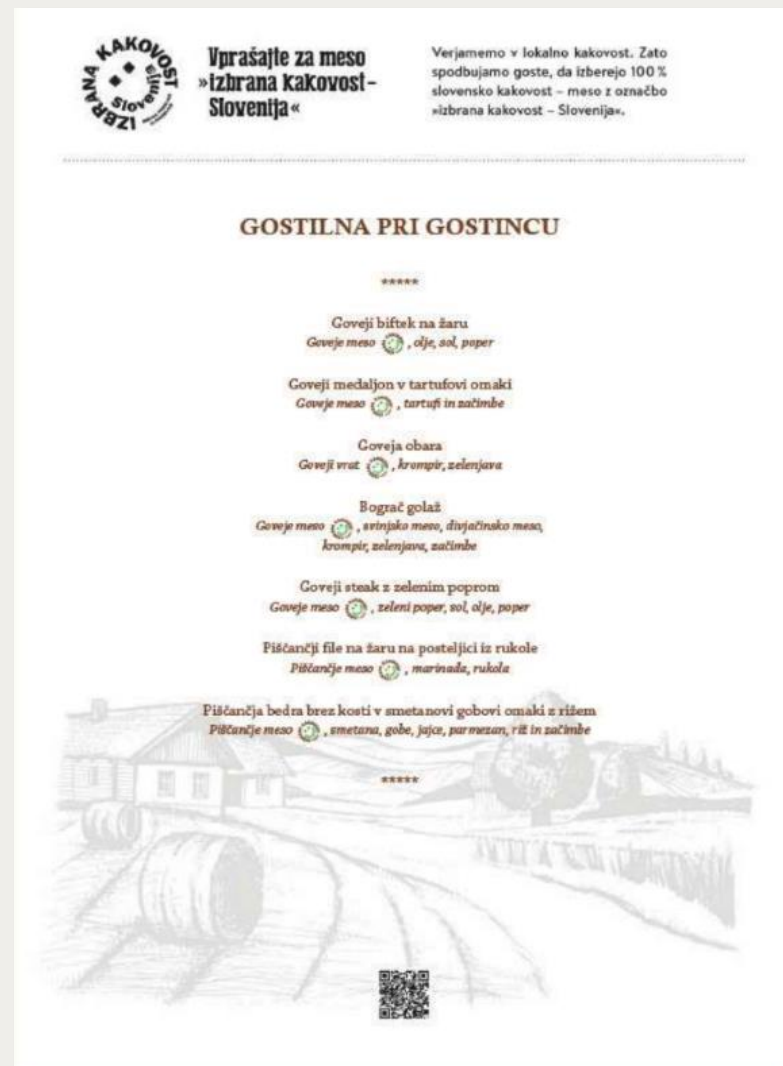
LETAK OZ. NAMIZNA ZASTAVICA

Posebej prirejen znak »izbrana kakovost – Slovenija« ZA SPLETNO MESTO

OZNAČBE: primer označevanja na jedilnem listu

primer
posamzenih
jedi

primer
vseh jedi

Gradiva oziroma navodila za uporabo označb so dostopna na spletu:

nasasuperhrana.si/gastronomija

NAROČILO TISKANIH GRADIV
(LETAKOV IN NALEPK ZA VRATA)

po elektronski pošti: prispevek-promocija.mkgp@gov.si
ter tudi po telefonu: 01 478 90 98

... še poudarek

ZAKAJ ponuditi več lokalnih sestavin?

▪ Konkurenčna prednost

z označevanjem bodo gostinci:

- bolj privlačni, tako za domačega kot tujega gosta (69% je naklonjeni idejo označevanja na jedilnih listih - anketa med gostinci izvedena jeseni 2022)
- pridobili zveste goste
- omogočili lažjo izbiro gostom tudi cenovno nekoliko dražjih jedi

▪ Ker s tem gostinec neposredno:

- podpira lokalne pridelovalce in predelovalce
- tako prispeva k ohranjanju avtentičnosti slovenskega podeželja
- podpira celotno slovensko živilskopredelovalno verigo - od kmeta do predelovalca
- prispeva k večji samooskrbi
- spodbuja kratke transportne poti in manjši ogljični odtis... itd.

Zakaj želimo spodbuditi sektor gostinstva oz. vse obrate javne prehrane k označevanju jedi oz. sestavin jedi?

Izpostavljam 4 cilje:

1. Spodbuditi celoten sektor gostinstva, da v svoji ponudbi jasno označi sestavine jedi oziroma jedi!
2. Ozavestiti goste gostinskih obratov, da je njihova pravica vedeti od kod je katera sestavina jedi, ki jo nudijo, in jih motivirati, da povprašajo po poreklu sestavin.
3. Spodbuditi celotno verigo od rejcev, zadrug, predelovalcev, posrednikov, grosistov, da jasno označijo kateri kmetijski pridelek oziroma proizvod je iz sheme „izbrana kakovost“, ali iz sheme EKOLOŠKI ter zagotovijo redno dobavo.
4. Ker s ponujanjem in povpraševanjem po teh sestavinah krepimo celotno domačo verigo.

Na koncu še velika ZAHVALA vsem:

- **pridelovalcem in predelovalcem**, ki se trudite zagotavljati lokalne proizvode visoke kakovosti
- **gostincem**, ki ste ali še boste pristopili k sistemu enotnega označevanja na jedilnih listih.
- **potrošnikom in gostom gostinskih lokalov**, ki izbirate lokalno!

S tem izkazujete veliko odgovornost tako do slovenskega kmeta in živilskopredelovalne industrije, ki se trudita pridelati in ponuditi le najboljše, kot do okolja.

Hvala za vašo pozornost !

JOŽICA ŽUPEC, vodja sektorja za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, MKGP